

1. Shrnutí

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 ukázaly některé skutečnosti a změny v demografické, sociální i ekonomické struktuře obyvatel v Karlovarském kraji i v jeho jednotlivých částech.

Sídelní struktura

Karlovarský kraj měl k datu sčítání 134 obcí rozdělených na 518 částí. Od roku 1980 tak jejich počet doznal nárůst zhruba o polovinu. Hustota zalidnění dosahovala hodnoty 84,3 osoby/km², za posledních deset let se tak snížila téměř o 5 osob na 1 km². Podíl městského obyvatelstva činil 81,5 % a byl druhý nejvyšší v rámci celé ČR po Hl. městě Praze. Ve třech největších městech kraje dosahovala hustota zalidnění 538,1 osoby/km².

Obyvatelstvo

Ke dni sčítání žilo v našem kraji 279 103 obyvatel. Jedná se o nejnižší počet obyvatel v celé ČR. Počet obyvatel kraje se snížil zhruba o desetinu ve srovnání s jejich počtem před 40 lety. Tento pokles je zapříčiněn zejména poklesem porodnosti a také zvyšující se střední délkou života obyvatel. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel kraje činil 5,5 %, což v mezikrajském srovnání představuje třetí nejvyšší hodnotu po Hl. městě Praze a Plzeňském kraji.

Průměrný věk obyvatel kraje činil 43,6 let, což je druhá nejvyšší hodnota mezi všemi kraji ČR. Pokračuje dlouhotrvající trend stárnutí populace kraje, kdy podíl osob ve věku 65 let a více převyšuje o 6 procentních bodů podíl dětí mladších 15 let. Z pohledu mezikrajského srovnání zaznamenal náš kraj spolu s Hl. městem Prahou nejnižší podíl dětí do 14 let (15,3 %) a současně pátý nejvyšší podíl seniorů ve věku 65 let a více (21,3 %).

V důsledku měnícího se životního stylu a pohledu lidí na manželství a partnerství dlouhodobě roste podíl svobodných žen i mužů a narůstá také podíl rozvedených párů. Naopak počet osob, které vstupují do manželství, vykazuje dlouhodobě klesající tendenci. Současně se zvyšuje věk žen, které se rozhodnou být matkami.

Zjištěné údaje o národnostní struktuře obyvatel kraje jsou ovlivněny skutečností, že celá třetina obyvatel využila možnosti na tuto otázku neodpovědět. K české národnosti se přihlásilo 91,3 % z těch, kteří svou národnost uvedli. Dalšími početně významněji uváděnými národnostmi byly národnost slovenská, německá a ukrajinská. Také dobrovolnou otázku na náboženskou víru nevyplnila významná část obyvatel kraje (31,7 %). Z těch, kteří na tuto otázku odpověděli, byla většina (79,4 %) bez náboženské víry. Tento podíl je třetí nejvyšší v rámci celé ČR po Ústeckém a Libereckém kraji.

Ukazatelem, který vystihuje vztah obyvatel kraje k místu svého narození, je počet osob, které se narodily ve stejné obci, ve které mají v současnosti bydliště. Podíl těchto rodáků v našem kraji činil podle výsledků posledního sčítání 46,3 %. Muži přitom zůstávají žít v obci svého narození častěji než ženy. S přibývajícím věkem podíl rodáků žijících v obci svého narození klesá.

Nejvíce zastoupenou skupinou obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání jsou v našem kraji osoby se středním vzděláním bez maturity, včetně vyučených. V průběhu posledních 40 let můžeme vyzorovat pozitivní vývoj vzdělanostní struktury obyvatel kraje. Dochází k postupnému snižování podílu osob se základním vzděláním a naopak se zvyšuje podíl osob se středním vzděláním s maturitou i osob s vysokoškolským vzděláním.

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Míra ekonomické aktivity v Karlovarském kraji (62,1%) se pohybovala pod průměrem ČR. Míra ekonomické aktivity mužů (68,6 %) byla v mezikrajském srovnání druhá nejnižší po Moravskoslezském kraji, zatímco ženy

vykazovaly pátou nejvyšší míru ekonomické aktivity v celé ČR. Zaměříme-li se na odvětví ekonomické činnosti zaměstnaných osob, dle výsledků sčítání je zřejmé, že téměř čtvrtina byla zaměstnána ve zpracovatelském průmyslu. Karlovarský kraj je regionem s nejvyšším podílem zaměstnaných v odvětví ubytování, stravování a pohostinství a v odvětví zdravotní a sociální péče mezi všemi kraji ČR.

Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a do školy

Karlovarský kraj vykazuje záporné saldo dojížd'ky. Za práci nebo do škol vyjíždí z našeho kraje téměř o 17 tis. osob více, než kolik do něho dojíždí. Mezi vyjíždějícími do zaměstnání z obce je nejvíce těch, kteří vyjíždějí do jiné obce okresu (55,1 %). Vzhledem k blízkosti hranice s Německem je v našem kraji vysoký podíl osob vyjíždějících za prací do zahraničí (12,8 %), tento podíl je nejvyšší v rámci celé ČR. Žáci a studenti v Karlovarském kraji nejčastěji dojíždějí do škol v obcích okresu, ve kterém žijí.

Domácnosti

V Karlovarském kraji bylo k datu sčítání celkem 128 904 hospodařících domácností, jejich počet tak doznal v posledních 40 letech nárůst zhruba o jednu pětinu. Toto navýšení je způsobeno převážně vlivem růstu domácností jednotlivců, jejichž podíl na celkovém počtu hospodařících domácností v roce 2021 činil 43,7 %. Naopak hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou zaznamenaly ve stejném období pokles. Mezi rodinnými domácnostmi tvořenými jednou rodinou dominují úplné rodiny nad rodinami neúplnými a mezi úplnými rodinami v našem kraji jsou téměř tři čtvrtiny rodin tvořeny manželskými páry a zhruba jednu čtvrtinu představují faktická manželství.

Domy a byty

K datu sčítání bylo na území Karlovarského kraje sečteno celkem 48 308 domů sloužících nebo určených k bydlení, z tohoto celkového počtu bylo 87,8 % domů obydlených. Domovní fond tak doznal za posledních 40 let nárůst o 22,1 %. Tento nárůst byl zapříčiněn navýšením výstavby rodinných domů, výstavba nových bytových domů naopak stagnovala. Z celkového počtu obydlených domů činily přibližně tři čtvrtiny domy rodinné a další pětinu domy bytové. Průměrné stáří domů v našem kraji činí 60,5 let, jedná se o druhé nejstarší domy mezi všemi kraji ČR po Ústeckém kraji.

Vývoj bytového fondu zaznamenal v průběhu posledních 40 let neustálý nárůst, od roku 1980 se navýšil téměř o třetinu na 148 516 bytů v roce 2021. Současně se ve sledovaných letech zvyšoval také podíl neobydlených bytů, v roce 2021 činil tento podíl 15,6 %. Obydlené byty v rodinných domech zaujímají nižší podíl než byty v domech bytových, v průběhu posledních 40 let se však jejich podíl zvyšoval a v roce 2011 činil 30,5 %. V mezikrajském srovnání se však stále jedná o druhý nejnižší podíl bytů v rodinných domech po Hl. městě Praze.

Vlivem modernizace bytového fondu a nové výstavby došlo ke zlepšení kvalitativních charakteristik bydlení a zvýšilo se technické vybavení bytů. Vodovodem bylo vybaveno 98,9 % všech obydlených bytů v kraji, na kanalizaci odpadních vod bylo napojeno 68,9 % z nich a plyn byl zaveden do více než poloviny obydlených bytů. Během posledních 40 let prudce vzrostl počet obydlených bytů vybavených ústředním vytápěním s vlastním zdrojem a naopak je znát výrazný úbytek bytů vytápěných lokálními topidly.

Průměrný počet osob na 1 byt se od roku 1980, kdy činil 2,98 osoby, snížil na 2,10 osoby v roce 2021. V mezikrajském srovnání zaujímá náš kraj nejnižší příčku pomyslného žebříčku, pokud jde o počet osob na jeden byt v rodinných domech (společně s krajem Ústeckým) a druhou nejnižší příčku v počtu osob na jeden byt v bytových domech po Hl. městě Praze (spolu s Moravskoslezským krajem). Celková plocha obydlených bytů v našem kraji činí průměrně 80,1 m². Obydlené byty v rodinných domech vykazují zhruba dvojnásobnou plochu (116,2 m²) než byty v domech bytových (63,4 m²).

